



WARSZAWSKI
UNIwersytet
MEDYCZNY

ZAKŁAD NAUCZANIA ANESTEZJOLOGII I INTENSYWNEJ TERAPII

Warszawa, dnia 14 kwietnia 2022 r.

dr hab. n. med. Dariusz Kosson
Warszawski Uniwersytet Medyczny
Zakład Nauczania Anestezjologii i Intensywnej Terapii

**Recenzja rozprawy habilitacyjnej oraz ocena pozostałego dorobku
Pani dr Agnieszki Kędry**

w związku z postępowaniem w sprawie przyznania stopnia doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki o kulturze fizycznej
prowadzonym przez Radę Nauk o Kulturze Fizycznej Akademii Wychowania Fizycznego
Józefa Piłsudskiego w Warszawie za pośrednictwem
Rady Doskonałości Naukowej

Tytuł osiągnięcia naukowego

***„Bóle kręgosłupa – częstość występowania i wybrane czynniki ryzyka u dzieci, młodzieży
i młodych dorosłych”***

Podstawa prawna przygotowanej oceny

Rada Doskonałości Naukowej działając na podstawie art. 221 ust. 4 ustawy dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2021 r. poz. 478 z późn. zm.) na posiedzeniu w dniu 31 stycznia 2022 r. w sprawie powołania komisji habilitacyjnej w postępowaniu o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki o kulturze fizycznej dr Agnieszce Kędrze powołała mnie w skład komisji habilitacyjnej – recenzent komisji, w związku wszczęciem postępowania w dniu 26 lipca 2021 r. na wniosek Habilitantki z dnia 21 lipca 2021 r.

Konkluzja

Uważam, że przedłożony wniosek spełnia ustawowe i zwyczajowe wymogi stawiane rozprawom habilitacyjnym i postuluję skierowanie go do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

Uzasadnienie

I. Wstęp

Pani Agnieszka Kędra ukończyła Akademię Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie Zamiejscowy Wydział Wychowania Fizycznego w Białej Podlaskiej uzyskując tytuł magistra wychowania fizycznego w roku 2003. Na tej samej uczelni w roku 2011 uzyskała tytuł doktora nauk o kulturze fizycznej broniąc rozprawy doktorskiej „Wybrane czynniki ryzyka przeciężeń kręgosłupa lędźwiowego dzieci i młodzieży”. Habilitantka posiada tytuł licencjata i magistra fizjoterapii uzyskany w Olsztyńskiej Szkole Wyższej im. Józefa Rusieckiego. Będąc zatrudnioną jako adiunkt badawczo dydaktyczny w Katedrze Promocji Zdrowia Wydziału Wychowania Fizycznego i Zdrowia Akademii Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie Filia w Białej Podlaskiej przedstawia rozprawę habilitacyjną w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki o kulturze fizycznej zatytułowaną „*Bóle kręgosłupa—częstość występowania i wybrane czynniki ryzyka u dzieci, młodzieży i młodych dorosłych*”

Z informacji zawartych w dokumentacji przedstawionej do analizy nie wynika aby kandydatka ubiegała się wcześniej o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

W skład samej rozprawy wchodzi 5 monotematycznych prac opublikowanych w latach 2016- 2021 (kolejność prac zgodna z autorefereatem).

P.1. **Kędra A**, Kolwicz-Gańko A, Sitarski D, Kędra P, Czaprowski D. Prevalence of back pain and the knowledge of preventive measures in a cohort of 11619 Polish school-age children and youth—an epidemiological study. *Medicine*; 2019, 98:22(e15729).

Punktacja MEiN: 70; Wskaźnik Impact Factor: 1.552

P.2. **Kędra A**, Plandowska M, Kędra P, Czaprowski D. Non-specific low back pain: crosssectional study of 11,423 children and youth and the association with the perception of heaviness in carrying of schoolbags. *PeerJ*; 2021, 9(9814):e11220.

Punktacja MEiN: 100; Wskaźnik Impact Factor: 2.984

P.3. **Kędra A**, Kolwicz-Gańko A, Sitarski D, Ewertowska P, Czaprowski D. Low Back Pain and Everyday Functioning of Students. *Ortopedia traumatologia Rehabilitacja*; 2016, 1(6):31-39. Punktacja MEiN: 15

P.4. **Kędra A**, Kolwicz-Gańko A, Kędra P, Bochenek A, Czaprowski D. Back pain in physically inactive students compared to physical education students with a high and average level of physical activity studying in Poland. *BMC Musculoskeletal Disorders*; 2017, 18:501
Punktacja MEiN: 30; (według punktacji obowiązującej do końca 2018) i 100 pkt. (według aktualnej punktacji) Wskaźnik Impact Factor: 1.998

P.5. **Kędra A**, Plandowska M, Kędra P, Czaprowski D. Physical activity and low back pain in children and adolescents: a systematic review. *European Spine Journal*; 2021, 30:946-956.
Punktacja MEiN: 100; Wskaźnik Impact Factor: 3.134

II. Rozprawa

Opinię w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego przygotowałem na podstawie dokumentacji obejmującej:

- wniosek,
- dane wnioskodawcy,
- kopię dyplomu doktora nauk o kulturze fizycznej,
- autoreferatu zawierającego opis osiągnięcia naukowego,
- kopie art. naukowych stanowiące osiągnięcie
- analizę bibliometryczną,
- wykaz osiągnięć naukowych,
- wykaz staży, współpracy naukowej i wykonanych recenzji.

Przedłożone dokumenty zostały przygotowane z zachowaniem należnych norm i wzorów, mogą stanowić podstawę recenzji w postępowaniu o nadanie stopnia naukowego.

Postępowanie zostało wszczęte 26 lipca 2021 r. przez Radę Nauk o Kulturze Fizycznej Akademii Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie za pośrednictwem Rady Doskonałości Naukowej.

III. Wyniki

Rozprawa dotyczy oceny występowania bólów kręgosłupa w grupie dzieci, młodzieży i młodych dorosłych. Habilitantka przedstawiła 5 monotematycznych prac. Sumaryczny Impact Factor tych prac wynosi 9,668 punkty MNiSW 270. Prace zostały opublikowane w renomowanych czasopismach o zasięgu międzynarodowym. Warto odnotować, że we wszystkich przedłożonych publikacjach Habilitantka występuje jako pierwszy autor. Swoją rolę określa w dołączonych załącznikach. Do pełnego zobrazowania aktywności i zaangażowania brakuje doprecyzowania tego udziału w procentach, jednak po analizie oświadczeń współautorów rola wiodąca Habilitantki jest nie do podważenia. Z załączonych

materiałów jasno wynika, że udział Habilitantki w powstaniu tych publikacji był dominujący. Pozostali współautorzy pełnili rolę wspomagającą podczas zbierania materiału badawczego oraz przygotowania do druku. W ocenie recenzenta przedstawiony do analizy materiał jest wystarczający do ubiegania się o tytuł naukowy doktora habilitowanego. Gruntowna znajomość tematu oraz struktury demograficznej dzieci i młodzieży pozwoliła autorce na zaplanowanie ciekawych i co najważniejsze potrzebnych z punktu widzenia medycznego, społecznego i edukacyjnego badań.

W pierwszej pracy (P.1.) przeprowadzonej na grupie 1169 osób metodą anonimowego kwestionariusza Habilitantka dokonuje oceny częstości bólów pleców oraz sposobów radzenia z nim. W wynikach zwrócono uwagę, że bóle pleców występują 1-2 razy w roku, głównie w odcinku lędźwiowym. Uczestnicy badania wykazują niski poziom wiedzy z ergonomii a podstawowy sposób radzenia sobie z bólem to odpoczynek.

W drugiej pracy (P.2.), podobnie jak w pierwszej, Habilitantka użyła autorskiego kwestionariusza. Badaniem objęto 11423 osoby (dzieci i młodzież). Ból pleców występował w ok. 41% populacji. Dziewczęta zgłaszały ból częściej niż chłopcy.

Osoby, które wskazywały ból pleców określały, że jego przyczyną jest wysiłek związany z codziennym dźwiganiem plecaka oraz jego masa.

Trzecia praca (P.3.) oceniająca bóle pleców w populacji studentów wykazała, że występował on w ok. 60% badanej grupy. Ból kręgosłupa utrudniał funkcjonowanie, siedzenie oraz podejmowanie aktywności fizycznej. Ok. 45% badanej grupy zna zasady ergonomii. Habilitantka wykazała zależność pomiędzy wiedzą dotyczącą profilaktyki a czasem studiowania/rocznikiem studiów. Badani swojej wiedzy nie wykorzystują w racjonalnej profilaktyce i metodach fizjoterapeutycznych uciekając do łagodzenia bólu lekami dostępnymi bez recepty.

W czwartej pracy (P.4.) ankietowej Habilitantka analizowała bóle pleców u studentów aktywnych fizycznie w porównaniu do tych z umiarkowanym zaangażowaniem ruchowym. Rodzaj zajęć na studiach nie ma wpływu na częstość występowania bólów pleców.

Seria publikacji wchodzących w skład osiągnięcia naukowego została bez wątpienia zauważona przez kompetentne środowisko medyczne co zaowocowało, że Habilitantka zdecydowała się na napisanie obszernego artykułu (P.5.), w którym dokonała przeglądu piśmiennictwa i badań związanych z aktywnością fizyczną i bólem kręgosłupa w grupie osób młodych - praca piąta.

Habilitantce należą się słowa uznania za chęć dogłębnego pochylenia się nad problemem bólu kręgosłupa w grupie dzieci i młodzieży, problematyce tej, według opinii recenzenta, poświęca się zbyt mało uwagi.

Główne wnioski wynikające z analizy materiałów dostarczonych przez Habilitantkę są następujące.

1. W grupie dzieci, młodzieży i młodych dorosłych odsetek bólów kręgosłupa jest wysoki; wymaga to działań mających na celu ograniczenie postępującego kalectwa i inwalidztwa.
2. Nasilenie bólu ma luźny ale zauważalny związek z aktywnością fizyczną. Skrajne poziomy aktywności fizycznej (bardzo wysoki i bardzo niski) związane są z nasileniem/zwiększeniem doznań bólowych.
3. Sposób radzenia sobie z bólem oraz jego uśmierzanie w tej grupie populacji jest daleki od standardów i budzi niepokój (zażywanie leków przeciwbólowych dostępnych bez recepty oraz ograniczenie aktywności fizycznej).
4. Zmniejszenie ciężaru plecaka, racjonalna higiena nauki ograniczająca liczbę godzin spędzanych w pozycji siedzącej oraz zwiększenie świadomej aktywności fizycznej, racjonalne korzystanie z pomocy fizjoterapeuty i rehabilitanta może przynieść zauważalną poprawę.

Badania przeprowadzone przez Habilitantkę w znacznym stopniu poszerzyły wiedzę na temat bólów kręgosłupa. Zaprezentowane wyniki i ich dogłębna analiza mają znaczenie nie tylko poznawcze, ale i praktyczne. Recenzent podkreśla, że tak długi okres aktywności zawodowej i naukowej Habilitantki zaowocował sformułowaniem wniosków mogących w znaczny sposób zmodyfikować stereotypy, rozszerzyć i urozmaicić metody zapobiegania bólom kręgosłupa. Programy prewencyjne powinny odgrywać kluczową rolę w ograniczeniu skutków niepełnosprawności i bólów kręgosłupa w populacji dzieci, młodzieży i młodych dorosłych.

IV. Uwagi

Moje zdziwienie budzi fakt położenia we wnioskach zbyt małego nacisku na potrzeby powstawania nowoczesnych metod wychowania prozdrowotnego dzieci i młodzieży. Włączenie w profilaktykę wszystkich nauczycieli, nie tylko wychowania fizycznego, świadome zaangażowanie rodziców, odpowiednio ukierunkowana pomoc kuratoriów i resortów nauki daje nadzieję na poprawę kondycji oraz życie bez bólu.

V. Pozostały dorobek

Po uzyskaniu w 2011 r. stopnia doktora nauki o kulturze fizycznej Autorka opublikowała 27 prac w czasopismach naukowych w tym 10 z listy filedelfijskiej; w pięciu pracach Habilitantka jest pierwszym autorem. Zauważalny jest również udział autorki w redagowaniu monografii.

Sumaryczny IF wynosi 31,328 w tym 9,668 publikacji w cyklu monotematycznym.

Sumaryczna liczba cytowań wg. Web of Science Core Collection 73 a Indeks Hirscha 4.

Sumaryczna liczba punktów MEiN 915 z tym 66 przed nadaniem stopnia doktora.

Dowodem uznania jakości badań prowadzonych przez Panią dr Agnieszkę Kędrę jest wzrastający rozkład cytowań odnotowany w bazie Scopus oraz Web of Science Core Collection.

VI. Publikacje i działalność naukowa

Habilitantka brała aktywny udział w licznych międzynarodowych i krajowych sympozjach i konferencjach naukowych, na których zaprezentowała 10 +13 (po uzyskaniu tytułu doktora) doniesień naukowych. Była członkiem 5 komitetów konferencji krajowych i międzynarodowych. Odbyła liczne kursy i szkolenia oraz staże w renomowanych ośrodkach medycznych w kraju i zagranicą.

Habilitantka uczestniczyła w pracach Zespołu Zadaniowego d.s. Diagnostyki i Leczenia Zachowawczego w Przebiegu Skoliozy Idiopatycznej działającego w składzie Komitetu Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej Polskiej Akademii Nauk, jest aktywnym członkiem Polskiego Towarzystwa Fizjoterapii i Krajowej Izby Fizjoterapeutów.

Habilitantka aktywnie uczestniczy w zespołach i projektach badawczych o zasięgu ogólnokrajowym. Prace finansowane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego realizowane były we współpracy z wiodącymi ośrodkami naukowymi.

Rozpoznawalna jest aktywność redaktorska i współpraca z czasopismami. Habilitantka wykonała 20 recenzji naukowych w czasopismach krajowych i międzynarodowych.

VII. Działalność dydaktyczna i popularyzatorska

Dorobek dydaktyczny Habilitantki jest wyraźny: promotor 10 prac licencjackich i magisterskich, przygotowanie 22 recenzji, funkcja promotora pomocniczego w przewodzie doktorskim, przygotowywanie programów nauczania i prowadzenie zajęć z wielu przedmiotów. Imponująco wygląda współpraca z jednostkami terytorialnymi szkołami i przedszkolami. Habilitantka jest dobrym organizatorem i popularyzatorem zdrowego trybu życia w lokalnej społeczności.

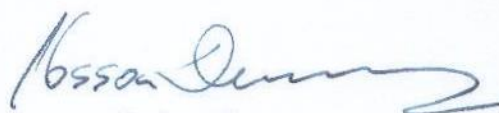
Za swoją aktywność naukową i dydaktyczną była wielokrotnie nagradzana przez Rektorów wyższych uczelni w Warszawie i Olsztynie. Sukcesem jest przygotowanie i wypromowanie najlepszej pracy magisterskiej na kierunku fizjoterapia co zaowocowało uzyskaniem pierwszego miejsca w konkursie organizowanym przez Krajową Izbę Fizjoterapeutów oraz redakcję czasopisma Physioterapy Review.

VIII. Wniosek końcowy

Pozytywna ocena aktywności naukowej Pani dr Agnieszki Kędry z uwzględnieniem osiągnięcia naukowego daje podstawę do stwierdzenia, że jest dojrzałym badaczem o bogatym dorobku naukowym wyraźnie powiększonym po uzyskaniu stopnia doktora nauk o kulturze fizycznej.

Podsumowując ocenę stwierdzam, że Pani dr Agnieszka Kędra spełnia wymagania postawione kandydatom do ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego, które określa art. 219 ustawy z dnia 20 lipca 2018 Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668 ze zm.) i dlatego popieram wniosek o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki o kulturze fizycznej i przedkładam rekomendację o dopuszczenie do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego.

Stwierdzam, że przedłożone do oceny osiągnięcie odpowiada wymaganiom określonym w art. 219 ust. 1 pkt 2, Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 roku.



Dariusz Kosson